

Mojca Poredoš

PRIMER IZKUŠNJE S ŠTUDIJSKO PRAKSO V PROJEKTU SUPER PSIHOLOG

V projekt SUPER PSIHOLOG sem se vključila kot študentka. Za opravljanje študijske prakse v okviru projekta SUPER PSIHOLOG sem se odločila tudi zato, da bi se izognila napornemu iskanju mentorja in si hkrati zagotovila, da se bom v času prakse zares naučila največ, kot se lahko. Odločila sem se, da bom prakso opravljala na področju šolstva in izobraževanja.

Z mentorico, Andrejo Koler Križe, sem se prvič srečala na uvodnem srečanju na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Srečanje je potekalo kot interaktivno predavanje, katerega del je bilo tudi spoznavanje mentorjev in mentorincev. Ta izkušnja je bila še posebej zanimiva, saj se je na nevtralnem območju pod vodstvom tretje osebe vzpostavil enakovrednejši odnos. Spoznavanje je bilo vodeno, tako mentoranci kot mentorji smo odgovarjali na vprašanja, kar nama je omogočilo hitrejše in lažje vzpostavljanje sproščenega ter naravnega odnosa. Druga drugi sva opisali dotedanje izkušnje in pričakovanja o mentorskem odnosu ter poteku prakse. Preko pričakovanj mentorice in tudi zahtev, ki jih je izpostavila v pogovoru, sem si lahko ustvarila sliko o tem, kako bo potekala moja praksa in kaj mentorica pričakuje od mene. To mi je vzbudilo občutek varnosti in večje gotovosti, saj sem imela občutek, da lahko sama vplivam na razvoj mentorskega odnosa, hkrati pa sem lahko tudi sama izrazila svoje želje in pričakovanja ter izpostavila svoja močna področja.

Vzpostavljanje mentorskega odnosa se je nadaljevalo v drugem delu obveznega izobraževanja, ki se ga žal nisem mogla udeležiti, zato sva se z mentorico dogovorili za nadomestno srečanje, na katerega sva se obe dobro pripravili. Sama sem temeljito

razmislila o tem, kaj pričakujem od prakse, ter podrobno prebrala opise kompetenc, ki jih je mentorica dopolnila glede na potrebe dela v vrtcu. Srečanje je potekalo v pisarni mentorice, namen srečanja pa je bil oblikovati načrt prakse, pri čemer nama je bilo v pomoč gradivo, ki so ga pripravili izvajalci usposabljanja mentorjev v okviru projekta. Kot mentoriranki mi je bilo lažje vključiti se v pogovor z mentorico na osnovi pripravljenih vprašanj, saj so le-ta od mene zahtevala aktivnost, kljub morebitnemu nelagodju v novem odnosu. Mentorica mi je na tem srečanju podrobneje predstavila institucijo in svoje delo v njej, pri čemer se je opirala na meni poznano in dostopno gradivo. Razjasnila mi je nekatere razlike med delom psihologa v vrtcu in delom psihologa v osnovni ali srednji šoli, ki mi je bilo iz časa študija bolj poznano. Ponovno mi je s predstavitvijo tako institucije kot svojega dela omogočila, da sem se v poziciji mentoriranke počutila varno, sem ji zaupala in sem vedela, kaj lahko pričakujem. V času pogovora sem se soočala tudi z lastnimi zmotnimi prepričanji in stereotipi, ki sem jih razvila o delu psihologa v vrtcu. Ugotovila sem, da je delo psihologa v vrtcu zelo zahtevno in raznoliko, pri čemer je obsežno strokovno znanje nujno. Potrebno je tako poznavanje starejših in že uveljavljenih temeljnih teorij kot spremljanje novih, aktualnih modelov in metod, ki se šele razvijajo. V času študija sem pridobila številna teoretična znanja o starejših in uveljavljenih teorijah, medtem ko aktualnih dognanj na področju ter zakonodaje nisem poznala.

Dogovorili sva se za še eno srečanje pred začetkom same prakse, na katerem sva se posvetili oblikovanju podrobnega in konkretnega načrta prakse. Na tem srečanju sva se dokončno dogovorili o formalni ureditvi prakse, oblikovali časovni načrt in se dogovorili za strukturo. Dogovorili sva se za fleksibilen urnik, ki ga bova sproti prilagajali situaciji in potrebam. Sklenili sva, da bo komunikacija med nama potekala tudi preko e-pošte in telefona. Glede strukture pa sva se dogovorili, da bo vsaki opravljeni nalogi sledila krajša sprotna refleksija in povratna informacija. Daljši refleksiji in ozaveščanju novega znanja pa bova namenili več časa ob koncu tedna. V dogovoru sem se zavezala tudi, da bom zapisovala sprotne in tedenske refleksije, kar mi je bilo v veliko pomoč pri ozaveščanju naučenega. Na sestanku sva določili cilje prakse, ki sva jih povezali s kompetencami, kar nama je ob zaključevanju prakse služilo kot jasna osnova določanja napredka in doseganja ciljev.

Že vzpostavljen mentorski odnos in jasen dogovor glede načina ter ciljev dela je omogočil, da sem se že prvi dan prakse aktivno vključila v delo, in sicer sem prisostvovala in pomagala oblikovati skupine otrok za prihodnje šolsko leto. V prihajajočih dneh sem spremljala tudi zelo občutljive in zaupne pogovore z vzgojiteljicami in starši ter sodelovala pri postopku diagnoze težav določenih otrok. Z mentorico sva opravili tudi prvo refleksijo, ki mi je bila v pomoč pri soočanju z lastnimi občutki ter utrjevanju novo pridobljenih znanj. Z mentorico sva se namreč pogovorili o dogajanju, ki sem mu bila priča v času prvega tedna na praksi, in poskušali ugotoviti, katero izmed kompetenc sem osvajala pri posamezni dejavnosti. Mentorica se je trudila izkušnje in novo znanje pojasniti z *Europsyjevimi* kompetencami. Ko sva se pogovorili

o posamezni izkušnji, je moje razmišljanje usmerila na to, katero izmed kompetenc sem pri dejavnosti razvijala. Pomagala pa mi je tudi pri razumevanju in ozaveščanju znanj, ki jih kompetence niso zajele.

Že v drugem tednu prakse sem prevzemala vse več samostojnih nalog in se vključevala v različne aktivnosti, pri čemer mi je mentorica neprestano nudila vso oporo, ki sem jo potrebovala, hkrati pa je dopuščala tudi mojo lastno aktivnost, s čimer je izrazila veliko zaupanje v moje sposobnosti in znanje. Spremljala sem delo psihologa na vseh ravneh, delo z otroki, delo s starši in delo z zaposlenimi. Na vseh ravneh se mi je zdel najpomembnejši enakopraven in spoštljiv odnos, ki ga je moja mentorica vzpostavljala z drugimi vpletenimi strankami v procesu. Z opazovanjem njenega odnosa z drugimi, kot tudi njenega odnosa z mano, sem ozaveščala pomembnost spoštljive komunikacije in priznavanja enakopravnosti v odnosu, kar je gotovo eden izmed temeljev uspešnega dela psihologa. Mentorica je namreč z vprašanji usmerjala ljudi, s katerimi je vstopala v komunikacijo, vendar je to počela na nevsiljiv in spoštljiv način. Obenem pa jim je nudila oporo in pomoč, kadar so jo potrebovali. Mentorica je pomemben del svoje pozornosti namenila evalvaciji različnih projektov in lastne vloge v njih. Natančna evalvacija dela in natančen pregled sta se obema zdela zelo pomembna procesa, ki ju pogosto izpustimo zaradi pomanjkanja časa.

Število nalog in količina samostojnega dela se je v tretjem tednu še stopnjevala. Prisotna sem bila na večini sestankov s starši in vzgojiteljicami, pogosto sem kot del diagnostičnega postopka opazovala otroke pri vsakodnevnih aktivnostih, zaključevala pa sem tudi samostojni projekt oblikovanja zgibanke o toaletnem treningu otrok. Tudi pri refleksiji dogajanja sem postajala vse bolj samostojna in sem potrebovala vse manj vprašanj s strani mentorice, ki bi me vodila in usmerjala. V času refleksije me je zato mentorica opozarjala na drugačne razlage in perspektive, ki jih sama nisem opazila, npr. obrambne mehanizme staršev ali vedenje vzgojiteljic, ki vpliva na subjektivno oceno njihove kompetentnosti pri starših ali sodelavcih. Ker je bila mentorica v času refleksije popolnoma osredotočena name, je zaznala mojo potrebo po povratni informaciji o kakovosti mojega dela, zato si je ob koncu refleksije vzela čas, pohvalila mojo samostojnost in vse večje aktivno vključevanje v delo. Veliko mi je pomenilo, da je opazila mojo stisko in se nanjo odzvala, kar je bilo mogoče tudi zato, ker je bila v času refleksij pozorna predvsem name.

V zadnjem tednu prakse mi je mentorica izkazala veliko zaupanja, saj sem samostojno vodila pogovor z vzgojiteljicama, v katerem smo oblikovale mnenje vrtca o otroku, ter sodelovala pri podpisovanju pogodb ob vključitvi otrok v vrtec, kjer sem se soočila z dokaj neprijetno situacijo, in sicer reakcijo zelo razburjenih in nezadovoljnih staršev. Tudi o tej situaciji sem se imela možnost pogovoriti z mentorico, ki je ublažila moja neprijetna občutja in me čustveno razbremenila. Aktivno sem sodelovala v procesu evalvacije projekta, ki ga je izvajal vrtec. Mentorica me je na evalvacijo temeljito pripravila. Najprej je vodila moj razmislek o tem, kaj je namen evalvacije in kateri cilji so s tem namenom povezani. Ko sva določili cilje, sva oblikovali vprašanja,

ki bi nama omogočili vpogled v doseganje teh ciljev. Mentorica je vodila tudi moje razmišljanje o tem, kateri način bi bil najprimernejši za izvedbo celotne evalvacije in katero metodo bi uporabili za posamezno točko. Samostojno sem pripravila različne materiale za izvedbo evalvacije in evalvacijo tudi izvedla, pri čemer se je aktivno vključevala tudi mentorica, ki je bila vodja projekta. Po koncu srečanja sva z mentorico evalvirali še samo srečanje, in sicer sva ugotovili, da sva uspeli pridobiti odgovore na vsa ključna vprašanja, s čimer sva dosegli zastavljene cilje. To je bila ena izmed zadnjih aktivnosti, ki sem jih izvedla v času prakse. Izvedba te aktivnosti je jasno izkazovala moj napredek od začetne nesamostojnosti do končne avtonomnosti. Moj napredek pa sva ocenili tudi s pomočjo načrta, ki sva ga oblikovali na začetku in je služil kot osnova tako za sprotno kot tudi za končno ocenjevanje mojega napredka.

Študijska praksa v okviru projekta SUPER PSIHOLOG se je dokaj razlikovala od klasične študijske prakse. V nadaljevanju bom izpostavila zgolj nekatere prednosti, ki sem jih kot mentoriranka najbolj cenila.

- **Občutek varnosti:** Praksa je bila v celoti organizirana tako, da sem ves čas vedela, kakšna so pričakovanja drugih oseb do mene in kaj lahko jaz pričakujem od njih. Občutek varnosti se je vzpostavil predvsem v času uvodnega spoznavanja, ko sva lahko obe z mentorico jasno izrazili svoja pričakovanja in se seznanili s pričakovanji druge. Vprašanja in gradivo, ki so ga v okviru projekta pripravili za nas, naju je vodilo skozi celoten proces in zagotavljalo, da zajameva vse pomembne točke.
- **Mentorski odnos:** Ves čas prakse je bil poudarek tudi na odnosu med mentorirancem in mentorjem. Odnos se je počasi vzpostavil in gradil, tudi med srečanji pred začetkom same prakse. Kakovosten mentorski odnos je določala tudi jasna in spoštljiva komunikacija, vnaprej postavljen načrt dela in jasne zahteve. Ker so bile najpomembnejše točke odnosa določene, je bila verjetnost za pojavljanje nezadovoljstva in konfliktov mnogo manjša.
- **Oblikovan načrt prakse:** Načrt prakse je določal tako zahteve dela in aktivnosti, v katere sem se vključevala, kot tudi nudil možnost za evalvacijo napredka. Načrt je bil izhodišče, saj je bil oblikovan na ravni kompetenc, ki sem jih dosegala pred začetkom prakse, in je kot takšen zagotavljal tudi merilo mojega napredka.
- **Refleksije:** Tako sprotne kot končne refleksije so bile čas, ko se mi je mentorica v celoti posvetila in mi omogočila, da sem izrazila tako pozitivna kot negativna čustva ter svoja razmišljanja. V času refleksij sem se spominjala svojega dela, reakcij in ozaveščala novo pridobljena znanja. Služile so kot most med teorijo in prakso. Refleksije so dovoljevale tudi čas in prostor za strokovno diskusijo o dogajanju, ki je prispevala tako k mojemu osebnemu kot strokovnemu razvoju. Osebnostno pa mi je bilo pomembno tudi zapisovanje refleksij, saj sem takrat v celoti ubesedila vsa svoja občutja in misli ter dodatno utrdila novo pridobljeno znanje. Dodatna evalvacija in spodbujanje razmišljanja je dodatno okrepilo pomembne izkušnje, s katerimi sem se srečala na praksi.

Mentorica mi je nudila varno okolje za preizkušanje že osvojenih kompetenc in oporo pri osvajanju novih. Z zaključno evalvacijo, ki je bila zame zelo pomembna, se je študijska praksa tudi simbolno zaključila. V obdobju opravljanja prakse sem ne le strokovno, ampak tudi osebno napredovala. Mentorica mi je že na začetku svetovala, naj se poskušam iz vsake izkušnje nekaj naučiti. Njen nasvet sem poskušala čim bolj upoštevati in menim, da sem se v času študijske prakse ogromno naučila. Gotovo si sedaj bolj zaupam in sem mnogo bolje pripravljena za delo psihologa.